

21. 1. 2011

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nové nezabavitelné částky (nezabavitelné minimum) při srážkách ze mzdy po valorizaci pro rok 2011, Srážky ze mzdy po valorizaci nezabavitelných částek pro r. 2011

I tomu největšímu dlužníkovi, na kterého je uvalena i několikrát exekuce srážkami ze mzdy, musí zůstat alespoň nezabavitelné minimum. Jeho výše se každoročně mění s účinností od 1. dne nového kalendářního roku, nejinek tomu je od 1. ledna 2011.

Nezabavitelnou částku na povinného dlužníka stanovíme jako 2/3 součtu částky životního minima jednotlivce, tedy částky 3126 Kč, která nebyla ani pro rok 2011 valorizována, a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu v nájemním bytě v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel, a to bez ohledu na to, v jaké obci skutečně povinný zaměstnanec žije, tedy pro rok 2011 nově vládou ČR stanovené částky 4863 Kč (dosud šlo o částku 4597 Kč), čili jako 2/3 z částky 7989 Kč (dosud šlo o 2/3 z částky 7723 Kč). Nezabavitelná částka na povinného činí 5326 Kč. (Dosud činila nezabavitelná částka na povinného 5148,67 Kč.)

Nezabavitelnou částku na vyživovanou osobu stanovíme obdobně, a to jako 1 z nezabavitelné částky na povinného 5326 Kč, činí tedy 1331,50 Kč. (Dosud činila nezabavitelná částka na vyživovanou osobu 1287,17 Kč.)

Na koho lze uplatnit částku na vyživovanou osobu

Na manžela povinného se započítává jedna čtvrtina nezabavitelné částky, i když má samostatný příjem. Na dítě, jež manželé společně vyživují, se započítává jedna čtvrtina nezabavitelné částky každému manželovi zvlášť, jsou-li srážky prováděny ze mzdy obou manželů. Jedna čtvrtina nezabavitelné částky se nezapočítává na žádného z těch, v jejichž prospěch byl nařízen výkon rozhodnutí pro pohledávky výživného, jestliže výkon rozhodnutí dosud trvá. K zápočtu částky na manžela (manželku) není podmínkou, aby žili ve společné domácnosti s povinným. Příslušná nezabavitelná částka se nezapočítává na osobu, v jejíž prospěch byla nařízena exekuce pro pohledávky výživného, jestliže výkon rozhodnutí dosud trvá; je-li však výživné sráženo na základě dohody o srážkách ze mzdy, je třeba příslušnou nezabavitelnou částku na tuto vyživovanou osobu započítat.

Vyživovací povinnost upravuje předně zákon o rodině. Ten stanoví vzájemnou vyživovací povinnost rodičů a dětí; vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými čili alimentární povinnost mezi potomky a předky; vyživovací povinnost mezi manžely; výživné (pro) rozvedeného manžela a příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce.

Dále pak zákon o registrovaném partnerství upravuje alimentární povinnost mezi osobami stejného pohlaví za trvání jejich registrovaného partnerství, jakož i po jeho zániku zrušením. V případě jiných

vyživovacích povinností, než stanovených zákonem, tedy např. vyživovací povinnosti, kterou si dobrovolně (mimo resp. nad rámec zákona) poskytují kupř. spoluživící osoby, zejména se to týká faktických - nesezdaných soužití muže a ženy, tedy druha a družky, nelze na takto vyživované osoby započítávat příslušnou nezabavitelnou částku.

Základní (celkovou) nezabavitelnou částku (určitého povinného) stanovíme jako součet nezabavitelné částky na povinného a všech nezabavitelných částek na vyživované osoby.

Jednoduché příklady uplatnění nezabavitelných částek:

1) Proti zaměstnanci žijícímu s manželkou a jedním dítětem, který má čistý příjem 10 000 Kč, byl nařízen výkon rozhodnutí (exekuce) pro dlužné výživné, a to ve prospěch druhého dítěte z předchozího manželství. Nezabavitelná částka, která nemůže být postižena, činí 5326 Kč na osobu povinného. Na dítě a manželku se započte dvakrát nezabavitelná částka 1331,50 Kč (na oprávněné dítě se nic započítávat nebude). Povinnému tedy nesmějí být sraženy 7989 Kč.

2) Pokud by se (v příkladu 1) uvedený zaměstnanec dosahující tam uvedené výše příjmu vedle manželky zaměstnanec staral o 3 děti ve vlastní péči, srážky ze mzdy nelze provést, protože součet nezabavitelných částek 10 652 Kč (5326 + 4 x 1331,50 Kč) přesáhne skutečný čistý výdělek (10 000 Kč).

Když výše mzdy na srážky nestačí

Jestliže zaměstnanec po dobu jednoho roku nepobírá mzdu buď vůbec nebo alespoň v takové výši, aby z ní mohly být srážky prováděny, tedy mzdu ve výši přesahující základní nezabavitelnou částku, může zaměstnavatel navrhnout soudu zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce).

Částku, nad kterou se zbytek čisté mzdy srazí bez omezení (tedy po odečtení nezabavitelných částek) stanovíme obdobně jako součet částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu, tedy jako součet částky 3126 Kč a částky 4863 Kč, činí tedy 7989 Kč. (Dosud činila tato částka 7723 Kč.)

Tabulka - Vývoj nezabavitelných a dalších souvisejících částek potřebných k výpočtu srážek ze mzdy (v Kč)

	Kalendářní rok				
	2007	2008	2009	2010	2011
Nezabavitelná částka na povinného	3856,67	4187,33	4620	5148,67	5326
Nezabavitelná částka na vyživovanou osobu	964,17	1046,83	1155	1287,17	1331,50
Částka, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy bez omezení (100%ní částka výpočtové základny)	5785	6281	6930	7723	7989
Vypočtená maximální výše 1/3 zbytku čisté mzdy	1928	2093	2310	2574	2663

- Srážky se provádějí z čisté mzdy, která se vypočte tak, že se od mzdy odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob sražená z příjmů ze závislé činnosti, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.
- Z čisté mzdy zaměstnance (povinného) se odečte základní nezabavitelná částka.
- Pokud zbylá čistá mzda (tzv. výpočtová základna) je rovna nebo nižší 7989 Kč, zaokrouhlí se směrem dolů na částku dělitelnou třemi (a vyjádřenou v celých korunách). Maximální výše jedné třetiny z 7989 Kč je 2663 Kč. (Případný zbytek 1 nebo 2 Kč (odečtený od zbytku čisté mzdy při jeho zaokrouhlování směrem dolů na částku dělitelnou třemi) náleží povinnému.)
- Částka přesahující hranici 7989 Kč se srazí bez omezení.

Po třetinách

- 1. třetina (zbytku čisté mzdy) je určena pro vydobytí nepřednostních pohledávek oprávněných osob (a přednostních pohledávek, pokud k jejich úhradě nepostačuje 2. třetina).
- 2. třetina slouží pouze k vydobytí přednostních pohledávek a pokud takové nejsou, vyplatí se povinnému.
- 3. třetina se vždy vyplatí povinnému.
- Pokud 2. třetina nestačí k uspokojení přednostních pohledávek, převádí se část přednostních pohledávek do třetiny 1.
- Částka přesahující hranici 7989 Kč, tedy plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy se připočte ke 2. třetině zbytku čisté mzdy v rozsahu, který je potřebný k uspokojení přednostních pohledávek; zbyváající část se připočte k 1. třetině.

Součet vypočtené (1.) třetiny, případně dvou třetin (1. a 2.), a částky přesahující 7989 Kč je tedy postižitelnou výší příjmu. Nepostižitelnou výší příjmu je tedy součet vypočtené (3.) třetiny, případně dvou třetin (2. a 3.), a základní nezabavitelné částky (a případný zbytek 1 nebo 2 Kč odečtený od zbytku čisté mzdy při jeho zaokrouhlování směrem dolů na částku dělitelnou třemi).

Příklady srážek:

Vůči svobodnému zaměstnanci bez vyživovacích povinností, jehož čistá mzda činí 18 520 Kč měsíčně, je vedena exekuce srážkami ze mzdy pro nepřednostní pohledávku (nesplacenou půjčku) ve výši 100 000 Kč. Základní nezabavitelná částka na povinného činí 5326 Kč. Po odečtení této nezabavitelné částky od čisté mzdy činí zbytek čisté mzdy 13 194 Kč. Hranice plně zabavitelného zbytku čisté mzdy je 7989 Kč, z čehož jedna třetina činí 2663 Kč. Pro uspokojení nepřednostní pohledávky se použije jedna třetina (zbytku čisté mzdy) 2663 Kč a celý zbytek čisté mzdy nad 7989 Kč (čili 13 194 - 7989) tedy 5205 Kč. Měsíční srážka ze mzdy tak činí 7868 Kč (2663 Kč + 5205 Kč). Zaměstnanci zůstane základní nezabavitelná částka 5326 Kč, dvě třetiny (zbytku čisté mzdy) t.j. 2 x 2663 Kč čili 5326 Kč, takže celkem bude zaměstnanci vyplaceno 10 652 Kč.

Čistá mzda zaměstnance, který má manželku a dvě děti, činí (znovu námi zvolených) 18 520 Kč. Provádí se srážka ze mzdy pro pohledávku jak přednostní (např. náhrada způsobené škody na zdraví ve výši 40 000 Kč), tak nepřednostní (kupř. nesplacená půjčka ve výši 100 000 Kč). Základní nezabavitelná částka na povinného je 5326 Kč, na vyživované osoby 3 x 1331,50 Kč, tedy 3994,50 Kč, celkem tak 9320,50 Kč čili po zaokrouhlení 9321 Kč, které se vyplatí zaměstnanci. Ze mzdy pak zbudou 9199 Kč (18 520 - 9321). Z toho 1210 Kč (9199 - 7989) lze srazit bez omezení; přiřadí se ke druhé třetině. Částka 7989 Kč se rozdělí na třikrát 2663 Kč. Z první třetiny (2663 Kč) bude uspokojována nepřednostní pohledávka, ze druhé třetiny (2663 Kč) a 1210 Kč bude uspokojována přednostní pohledávka a třetí třetinu (2663 Kč) dostane povinný zaměstnanec. Zaměstnanci tak z čistého výdělků 18 520 Kč zůstane 11 984 Kč (nezabavitelná částka 9321 Kč + třetí třetina 2663 Kč; 6536 Kč (1210 Kč + 2 x 2663 Kč) bude sraženo ve prospěch oprávněných věřitelů.

Přednostní pohledávky

Přednostními pohledávkami jsou:

- a) pohledávky výživného,
- b) pohledávky náhrady škody způsobené poškozenému ublížením na zdraví,
- c) pohledávky náhrady škody způsobené úmyslnými trestnými činy,
- d) pohledávky daní a poplatků,
- e) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění a důchodového zabezpečení,
- f) pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění,

- g) pohledávky náhrady za příspěvek na výživu dítěte a příspěvek na úhradu potřeb dítěte svěřeného do pěstounské péče,
- h) pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci,
- i) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory,
- j) pohledávky regresní náhrady podle zákona o nemocenském pojištění,
- k) pohledávky náhrady mzdy, platu nebo odměny a sníženého platu nebo snížené odměny, poskytované v období prvních 14 kalendářních dnů a od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény.

Pořadí pohledávek

Pořadí srážek ze mzdy je upraveno zejména v ust. § 148 a § 149 zákoníku práce. Pokud jde o exekuční srážky, pak se pořadí pohledávek ve smyslu ust. § 280 odst. 3 občanského soudního řízení dnem, kdy bylo plátcovi mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí. Bylo-li mu doručeno téhož dne nařízení výkonu rozhodnutí pro několik pohledávek, mají tyto pohledávky stejné pořadí; nestačí-li částka na ně připadající k jejich plnému uspokojení, uspokojí se poměrně.

Jsou-li srážky ze mzdy prováděny k vydobytí několika pohledávek, uspokojí se jednotlivé pohledávky z první třetiny zbytku čisté mzdy podle svého pořadí bez ohledu na to, zda jde o přednostní pohledávky nebo o pohledávky ostatní. Přednostní pohledávky mají totiž prioritní povahu jen ve druhé třetině. Jestliže ta k uspokojení nestačí, uspokojují se ještě z první třetiny, a to spolu s ostatními pohledávkami, avšak už jen podle svého pořadí.

Dochází-li ke srážkám z druhé třetiny zbytku čisté mzdy, uspokojí se z ní bez zřetele na pořadí nejprve pohledávky výživného a teprve pak podle pořadí ostatní přednostní pohledávky. Nepostačí-li částka sražená z druhé třetiny k uspokojení všech pohledávek výživného, uspokojí se nejprve běžné výživné všech oprávněných a pak teprve nedoplatky za dřívější dobu, a to podle poměru běžného výživného. Nebylo-li by však částkou sraženou z druhé třetiny kryto ani běžné výživné všech oprávněných, rozdělí se mezi ně částka sražená z druhé třetiny poměrně podle výše běžného výživného bez ohledu na výši nedoplatků.

Příklad uspokojení pohledávek podle jejich pořadí:

Zaměstnanci je na dítě z prvního manželství na základě nařízeného výkonu rozhodnutí sráženo výživné ve výši 5500 Kč měsíčně. Nadto 2. kalendářního dne v měsíci byl zaměstnavateli nově doručen exekuční příkaz (finančního úřadu), na jehož základě má být sráženo k uspokojení přednostní (daňové) pohledávky (ve výši 90 000 Kč) a 10. kalendářního dne v měsíci exekuční příkaz (soudního exekutora), na jehož základě má být sráženo k uspokojení nepřednostní pohledávky (nesplaceného úvěru ve výši 70 000 Kč). Jedna (a to 2.) třetina zbytku čisté mzdy 2663 Kč se použije (bez zřetele na to jaké má pořadí) na uspokojení (přednostní) pohledávky výživného (které má v rámci přednostních pohledávek absolutní přednost – proto na další přednostní pohledávku z této třetiny ničeho nezbude), potřebný zbytek do částky 5500 Kč čili 2837 Kč se použije (doplní) z částky, kterou lze srazit bez omezení. Další (a to 1.) třetina zbytku čisté mzdy 2663 Kč a případná další část (zbytek) z částky, kterou lze srazit bez omezení, se použije na úhradu (přednostní daňové) pohledávky, která získala dřívější pořadí. (Uspokojování nepřednostní pohledávky musí počkat do doby, než bude realizována exekuce pro pohledávku přednostní.)

Příklad poměrného uspokojení pohledávek:

Představme si, že shodou okolností byly zaměstnavateli, v případě (příkladu) jako je ten předchozí, doručeny (oba) dva exekuční příkazy pro přednostní (daňovou) i nepřednostní (soukromoprávní) pohledávku téhož dne, přičemž vedle toho je zaměstnanci sráženo pro exekuci na výživné, jak bylo

uvedeno. Pohledávka výživného ve výši 5500 Kč bude znovu uhrazena z 2. třetiny zbytku čisté mzdy a částky, nad kterou lze srážet bez omezení. Na úhradu obou dalších exekučně vymáhaných pohledávek (přednostní pohledávky 90 000 Kč a nepřednostní 70 000 Kč) bude použita 1. třetina zbytku čisté mzdy – pohledávky budou uspokojeny poměrně, protože mají stejné pořadí a při uspokojování z 1. třetiny zbytku čisté mzdy není (přednostní nebo nepřednostní) povaha pohledávky rozhodná. $90\,000\text{ Kč} + 70\,000\text{ Kč} = 160\,000\text{ Kč}$; poměrné číslo stanovíme podílem částky 2663 Kč a částky 160 000 Kč, což je 0,0166437; poměrným číslem vynásobíme částky obou pohledávek a dostaneme částky 1497,933 Kč, tedy po příslušném zaokrouhlení 1498 Kč, pro přednostní pohledávku 90 000 Kč a 1165,059 Kč, tedy po příslušném zaokrouhlení 1165 Kč, pro nepřednostní pohledávku 70 000 Kč. Na úhradu nepřednostní pohledávky tak bude použito (z 1. třetiny zbytku čisté mzdy) částky 1165 Kč. Na úhradu přednostní pohledávky bude použito (z 1. třetiny) částky 1498 Kč a případná část (zbytek) částky, nad kterou lze srážet bez omezení.

Kdy lze srazit více

Nerespektovat nezabavitelné částky a mimoexekuční srážky provést ve větším rozsahu je možno na základě dohody o srážkách ze mzdy (sjednané mezi povinným zaměstnancem a oprávněným věřitelem popř. mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem k uspokojení závazků zaměstnance, tedy ve prospěch věřitele zaměstnance), nejde-li o srážky ve prospěch zaměstnavatele (nýbrž ve prospěch třetí osoby) a nebude-li tím ohroženo provádění jiných srážek ze mzdy, ani tím nebudou tyto srážky zkráceny.

Příklad:

Zaměstnanec pobírá čistou mzdu ve výši 18 520 Kč, nejsou vůči němu nařízeny žádné exekuční srážky; dohodne se se zaměstnavatelem, aby prováděl z jeho mzdy srážky ve prospěch banky ke splátce úvěru, v měsíční výši 14 000 Kč, což je více, než podle nezabavitelných částek.

Příslušné limity srážek ze mzdy zřejmě nelze překročit ani v případě dohody o srážkách ze mzdy uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem byt k uspokojení pohledávky, jež nevyplývá z pracovně-právního, ale jiného vztahu mezi nimi (např. nájemního, tedy občansko-právního, poměru, kdy zaměstnavatel je pronajímatelem služebního bytu a zaměstnanec jeho nájemcem a podle dohody má být sráženo na úhradu nájemného a služeb souvisejících s užíváním bytu).

Nerespektovat nezabavitelné částky a provádět exekuční srážky ve větším rozsahu je nepřijatelné, a to i když s tím povinný souhlasí.

Dohodne-li se naproti tomu při exekuci oprávněný věřitel s povinným dlužníkem, že se spokojí s nižšími srážkami, než povolují příslušné předpisy, oznámí to oba soudu a ten vyzve plátce mzdy, aby srážel toliko částku, s níž se oprávněný spokojil. Oprávněný může kdykoli oznámit soudu, že svůj souhlas s prováděním nižších srážek odvolává. Soud o takovém oznámení vyrozumí povinného a plátce mzdy, který od doručení tohoto vyrozumění provádí srážky ze mzdy v plném rozsahu, samozřejmě při zachování předepsaných limitů.

Pro sice mimoexekuční, ale nedobrovolné, tedy souhlas zaměstnance nevyžadující, srážky daně a pojistného (na všeobecné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení (důchodové a nemocenské pojištění) a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti), prováděné na základě zákonného zmocnění samozřejmě žádná omezení obdobná výpočtovému vzorci srážek a nezabavitelným částkám neplatí.

Závěr

Plátce mzdy (zaměstnavatel) uplatní nově vypočtené nezabavitelné částky poprvé za výplatní období,

do něhož připadne den, od něhož se tyto částky zvyšují. Nové nezabavitelné částky ovlivňují (až) mzdu za měsíc leden 2011, zúčtovanou a vyplácenou v únoru 2011, zatímco mzda za měsíc prosinec 2010 vyplácená v lednu 2011 bude (ještě) zúčtována podle dosavadních nezabavitelných částek.

Adolf Maulwurf

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [K průlomovému rozhodnutí NS ČR ve věci práv dlužníků ze vztahů zajištěných finančními zárukami](#)
- [NSS sjednotil judikaturu ve věci odvodu za porušení dotačních pravidel](#)
- [Formální náležitosti zastoupení v daňovém řízení v kontextu rozsudku Nejvyššího správního soudu, čj. 4 Afs 353/2018-37, ze dne 18. února 2019](#)
- [Jak se připravit na daňovou kontrolu z finančního úřadu](#)
- [Nespoutaný blockchain nebo virtuální El Dorado neomezených možností. Kolizně-právní kontext](#)
- [Zásadní změna v rozdělování zisku u akciové společnosti](#)
- [Základní zásady daňového řízení](#)
- [Získávání informací správcem daně v rámci vyhledávací činnosti](#)
- [Sankce po ukončení daňové kontroly při doměření daně](#)
- [Změna zdanění drobných přívýdělků: Přiblížení výše částky pro uplatnění srážkové daně částce rozhodné pro účast na nemocenském pojištění](#)
- [Pobídky ve světle regulace distribuce finančních produktů](#)